

Sprawozdanie

komisji budżetowej o zamknięciu rachunków funduszków indemnizacyjnych
za rok 1889.

Wysoki Sejmie!

Zamknięcie rachunków z wydatków i dochodów funduszków indemnizacyjnych wschodnio galicyjskiego, zachodnio galicyjskiego i krakowskiego za rok 1889 przedłożone przez c. k. Rząd, przekazała Wysoka Izba komisji budżetowej do roztrząśnienia i zdania sobie o niemi sprawy. Komisja budżetowa spełniwszy poruczone jej zadanie, składa następujące sprawozdanie.

Szczegółowy rozbiór zamknięcia rachunków z dochodów i wydatków wszystkich trzech funduszków indemnizacyjnych w r. z. poprzedzić musimy kilku ogólnemi uwagami. To zamknięcie rachunków wykazuje, że fundusze indemnizacyjne pokryły wprawdzie wszystkie swoje wydatki rzeczywiste w 1889 roku własnymi dochodami, ale fundusz indemnizacyjny wschodnio galicyjski musiał dla powiększenia dochodów swych i pokrycia niemi wydatków, sięgnąć do majątku swego i sprzedać daleko większą ilość obligacyj indemnizacyjnych będących jego własnością, niżli przewidywał budżet uchwalony na rok 1889; albowiem główne źródło dochodu, t. j. dodatek indemnizacyjny z wschodniej części Galicyi przyniósł rzeczywiście znacznie mniej, bo mniej o 240.816 zł. w. a. niż obliczono w budżecie. Dwa są powody dla których dodatek indemnizacyjny przyniósł w 1889 r. z wschodniej części Galicyi mniejszy dochód niż obliczono w budżecie na ów rok: Po I. z powodu że sprawdzona należytość podatków bezpośrednich z wschodniej części kraju naszego w 1889 r., na której to podstawie wymierzono i pobierano tam istotnie dodatek indemnizacyjny w 1889 r., była mniejszą od należytości tychże podatków z tej części kraju w 1888 r. na których podstawie obliczono przybliżenie dochód z dodatku indemnizacyjnego w budżecie na rok 1889. Po II. że znaczna część dodatku indemnizacyjnego zaległa w 1889 r. u podatkujących we wschodniej części Galicyi tak, iż cała zaległość tego dodatku wynosząca z końcem 1888 roku 828.563 zł. 95 ct. w. a. wzrosła w ciągu roku 1889 do sumy 937.200 zł. 21 ct. w. a.

Natomiast dodatek indemnizacyjny z zachodniej części Galicyi, pobierany w tej samej wysokości co w wschodniej części kraju, przyniósł w 1889 r. nieco więcej dochodu, (bo więcej o 10.952 zł. w. a.) niż obliczono w budżecie, a dodatek indemnizacyjny z Krakowskiego przyniósł dla funduszu indemnizacyjnego krakowskiego, w porównaniu znacznie więcej

bo o 27.388 zł.) dochodu w r. 1889. niż przewidziano w budżecie na ów rok a to z powodu, że tak w zachodniej części Galicji jak i w Krakowskiem ściągnięto zaległości dodatku indemnizacyjnego z lat dawniejszych, tak iż cała zaległość tegoż dodatku w zachodniej części Galicji zmniejszyła się z końcem roku 1889 do 103.454 zł. w. a. a w Krakowskiem zmniejszyła się do 30.817 zł. w. a.

Po tych ogólnych uwagach przystępujemy do szczegółowego zbadania zamknięcia rachunków z wydatków i dochodów każdego z trzech funduszków indemnizacyjnych w 1889 roku.

Wydatki funduszu indemnizacyjnego wschodnio galicyjskiego, preliniowane w budżecie na rok 1889, wynosiły ogółem 3,615.318 zł. w. a.; zamknięcie zaś rachunków za rok 1889 wykazuje, że wszystkie wydatki rzeczywiste funduszu indemnizacyjnego wschodnio galicyjskiego wynosiły w 1889 roku 3,555.071 zł. 28 ct. w. a. przeto mniej niż obliczono w budżecie o 60.246 zł. 72 ct. w. a. Głównym powodem iż ogół wydatków rzeczywistych był mniejszy od ogółu przewidzianych w budżecie, było to, iż nie wszystkie obligacje wylosowane w r. 1889 i nie wszystkie kupony zapadłe w tymże roku przedłożono do wypłaty w ciągu tegoż roku. Porównamy tu szczegółowo pozycje wydatków rzeczywistych w 1889 r. z preliniowanymi w budżecie na tenże rok.

Wydatki na zarząd funduszem indemnizacyjnym wschodnio galicyjskim obliczono w budżecie na 16.200 zł. w. a., wydano zaś rzeczywiście 15.013 zł. 76 ct. w. a. mniej o 1.186 zł. 24 ct., a to z powodu zwinienia z końcem maja 1889 roku komisji serwitutowej we Lwowie gdyż ukończone już zostały wszystkie sprawy serwitutowe. Na wypłatę za obligacje indemnizacyjne wschodnio galicyjskie preliniowano 2,292.915 zł. w. a., gdyż według planu losowania i umarzania obligacyj, taką sumę należało wypłacić za obligacje wylosowane w listopadzie 1888 i w maju 1889 a płatne w 1889 roku; lecz w ciągu całego roku 1889 przedłożono do wypłaty tylko za 2,275.654 zł. 50 ct. w. a. obligacyj indemnizacyjnych wschodnio galicyjskich tak wylosowanych w dwóch powyżej wymienionych terminach, jak i wylosowanych w poprzednich latach a przedłożonych do wypłaty dopiero w 1889 roku. Na renty dla uprawnionych t. j. na wypłatę kuponów zapadłych w 1889 roku preliniowano w budżecie 1,304.868 zł. w. a. sumę równą wartości wszystkich kuponów mających zapadść w 1889 roku; wypłacono zaś rzeczywiście za wszystkie kupony przedłożone do wypłaty w ciągu 1889 roku (a zapadłe nie tylko w roku 1889, lecz i w 5 latach poprzednich a dotychczas nie przedłożone do wypłaty) 1,245.564 zł. 34 ct. w. a. mniej o 59.303 zł. 66 ct. w. a., a to z powodów: po 1. iż fundusz indemnizacyjny wschodnio galicyjski nie przedłożył sam sobie do wypłaty kuponów od obligacyj będących jego własnością lecz je zniszczył jak zwykle; powtóre, iż także nie wszyscy właściciele obligacyj przedłożyli do wypłaty zapadłe kupony od swoich obligacyj.

Natomiast wydano więcej niż preliniowano w budżecie na r. 1889, na zakupno obligacyj indemnizacyjnych. Właściwie nie preliniowano żadnego wydatku na zakupno obligacyj na własność funduszu, bo nie przewidywano, aby można było na ten cel użyć jakiejś kwoty z dochodów bieżących; jakoż istotnie gdy na początku i w ciągu roku 1889 dochody nie wpływały a mianowicie dodatek indemnizacyjny zalegał u podatkujących, musiano dla pokrycia wydatków t. j. dla zapłacenia za obligacje wylosowane i za kupony przedłożone, użyć nie tylko znacznego zapasu kasowego, ale nadto sprzedać część obligacyj indemnizacyjnych będących własnością funduszu za 251.881 zł. 44 ct. w. a.; lecz gdy z końcem roku budżetowego 1889 wpłynęła znaczna część zaległości dodatku indemnizacyjnego, nietylko uzupełniono zapas kasowy ale nadto użyto sumy 15.600 zł. w. a. na zakup obligacyj indemnizacyjnych, które przeniesiono do majątku funduszowego, zaś kwotę na to wydaną wpisano w poczet wydatków.

Wszystkie dochody funduszu indemnizacyjnego wschod. galicyjskiego preliminowane w budżecie na rok 1889, wynosiły ogółem sumę 3,615.969 zł. Ponieważ zaś wszystkie dochody rzeczywiste tegoż funduszu w 1889 r. przyniosły 3,532.576 zł. 83 ct. w. a. przeto były mniejsze o 83.392 zł. 17 ct. w. a. niż preliminowano w budżecie. Głównym powodem, iż dochody rzeczywiste w 1889 roku były mniejsze, niż przewidziano w budżecie na ów rok, było to, iż dodatek indemnizacyjny z wschodniej części Galicyi przyniósł mniej dochodu o 240.816 zł. 18. ct. w. a. niż obrachowano przy układaniu budżetu na r. 1889 w roku 1888. Na podstawie należności wszystkich podatków bezpośrednich rozpisanych na rok 1888, obliczono, że dodatek indemnizacyjny w 1889 roku pobierany w wysokości 27 centów, do każdego złotego całej należności podatków bezpośrednich, przynieść powinien dochodu z wschodniej części Galicyi 2,038.857 zł. w. a. i sumę tę zamieszczono w budżecie dochodów funduszu indemnizacyjnego wschodnio-galicyjskiego na r. 1889; zaś dodatek indemnizacyjny w wschodniej części Galicyi przyniósł rzeczywiście dochodu funduszowi indemn. wschodnio-galicyjskiemu 1,798.040 zł. 82 ct. w. a. mniej o 240.816 zł. 18 ct. w. a., a to z dwóch powodów następujących: po pierwsze, sprawdzona należność podatków bezpośrednich w 1889 roku była znacznie mniejszą niż na rok 1888, tak, iż według tej sprawdzonej należności podatków bezpośrednich na rok 1889, wymierzony dodatek indemnizacyjny pobierany w wysokości 27 centów do każdego złotego płaconego w podatkach bezpośrednich, powinien był przynieść tylko 1,860.223 zł. 12 ct.; powtórnie, iż dodatku indemnizacyjnego należnego w 1889 r. w sumie powyższej a znacznie mniejszej niż preliminowano na podstawie należności podatków w 1888 r., znaczna część zaległa u podatkujących, jak to wykażemy niżej szczegółowo przedstawiając „stan czynny“ funduszu indemnizacyjnego wschodnio-galicyjskiego.

Mniejszym był także, niż obliczono przybliżenie w budżecie, dochód rzeczywisty zrealizowania wylosowanych obligacyj indemnizacyjnych będących własnością funduszu, a to z powodów następujących: po 1-sze, iż z zapasu obligacyj będących własnością funduszu indemnizacyjnego wschodnio-galicyjskiego, musiano sprzedać przed ich wylosowaniem ilość daleko większą, niż sprzedać projektowano; po 2-gie, że wysokość tego dochodu zależy od losu. Z tych dwóch powodów dochód rzeczywisty zrealizowania wylosowanych obligacyj własnych wynosił w 1889 r. tylko 36.802 zł. 50 ct. w. a. zaś w budżecie na ów rok preliminowano dochód ten w kwocie 61.443 zł. w. a. a to w stosunku do przeciętnego dochodu z tego źródła w latach dawniejszych i w stosunku do ilości obligacyj będących własnością funduszu indemnizacyjnego w chwili układania budżetu na r. 1889 t. j. w końcu roku 1888, która wynosiła 761.368 zł. 69 ct. w. a. a z których sprzedano w ciągu r. 1889 obligacyj za 252.693 zł. w. a.

Prócz tego dochody rzeczywiste przyniosły mniej niż przewidziano w budżecie, w powstaniach następujących: I. Dochód z odsetek z obligacyj indemnizacyjnych będących własnością funduszu preliminowano w kwocie 40.010 zł. w. a., gdyż taka była wartość kuponów mających zapasć w 1889 roku od obligacyj będących własnością funduszu; rzeczywiście zaś nie było żadnego dochodu z tego z tytułu, albowiem fundusz indemnizacyjny nie wypłacił sam sobie kuponów, ale je zniszczył; ponieważ zaś w budżecie wydatków zamieszczono jako rentę dla właścicieli obligacyj, sumę 1,304.868 zł. w. a. równą wartości wszystkich kuponów mających zapasć w 1889 roku, przeto także w budżecie dochodów zamieszczono kwotę równą wartości kuponów mających zapasć w owym roku od obligacyj będących własnością funduszu. II. Dochód z wypłat na kapitały był preliminowany w kwocie 3.500 zł. w. a., a przyniósł rzeczywiście 3.429 zł. 47 ct. w. a. przeto mniej o 70 zł. 53 ct. w. a. a to z powodu, że pomimo środków przymusowych nie można było ściągnąć części wpłat na kapitały.

Dochody rzeczywiste natomiast były większe niż preliminowano w budżecie: po 1-sze: ze sprzedaży części obligacyj indemnizacyjnych będących własnością funduszu; albowiem przy układaniu budżetu w 1888 roku obliczywszy dochód z dodatku indemnizacyjnego na pod-

stawie wymiaru podatków na r. 1888 na sumę 2,038.857 zł. w. a. obrachowano, że do pokrycia reszty wydatków potrzeba będzie sprzedać obligacyj będących własnością funduszu za sumę 29.100 zł. w. a. i tę kwotę zamieszczono w budżecie w dziale dochodów; zaś gdy dodatek indemnizacyjny przyniósł sumę o wiele mniejszą, bo tylko 1,798.040 zł. 82 ct. w. a. jak to już wyżej wskazaliśmy, potrzeba było dla pokrycia wszystkich wydatków w r. 1889 głębiej sięgnąć do majątku funduszowego i sprzedać obligacyj własnych za 251.881 zł. 44 ct. w. a., więcej o 222.781 zł. 44 ct. w. a. niż preliminowano. — Po 2-gie: dochód większy przyniosły wpłaty na renty, gdyż zamiast preliminowanych 503 zł. przyniosły 692 zł. 63 ct. w. a., a to z powodu, iż spłacono część zaległości z lat dawniejszych. Wreszcie po 3-cie, dochód większy niż preliminowano dały odsetki za zwłokę i inne dochody; albowiem obrachowano ten dochód w budżecie na 9.648 zł. w. a., zaś przyniósł rzeczywiście 10.581 zł. gdyż więcej niż obliczono przybliżenie przyniosły zwroty przez właścicieli obligacyj za brakujące kupony. Jedynie tylko zasiłek ze skarbu państwa, który dawano jeszcze wówczas z zastrzeżeniem pretensyi do zwrotu, wynosił rzeczywiście 1,430.108 zł. w. a. t. j. tyle ile preliminowano w budżecie.

Ponieważ ogół wydatków rzeczywistych funduszu indemnizacyjnego wschodnio-galicyskiego w 1889 r. wynosił 3,555.071 zł. 28 ct. w. a.; zaś ogół dochodów rzeczywistych tegoż funduszu w tymże roku, wraz z znaczną kwotą zaczerpniętą z majątku funduszu i przeniesioną do dochodów, wynosił 3,532.576 zł. 83 ct. w. a., przeto ogół wydatków rzeczywistych w 1889 r. przewyższał ogół dochodów rzeczywistych w rubrykach przewidzianych budżetem o 22.494 zł. 45 ct. w. a. Lecz oprócz ogółu dochodów budżetem oznaczonych, znajdowała się w zapasie kasowym tego funduszu indemnizacyjnego pozostałość z rachunków z lat dawniejszych wynosząca z końcem roku 1888, 368.614 zł. 91 ct. w. a., której można było użyć i użyto w części do pokrycia wydatków 1889 r., przeto razem dla pokrycia wydatków funduszu indemnizacyjnego wschodnio-galicyskiego w r. 1889 było 3,901.191 zł. 74 ct. w. a. i po pokryciu wszystkich wydatków rzeczywistych wynoszących 3,555.071 zł. 28 ct. w. a. pozostałość z rachunków dochodów i wydatków funduszu indemnizacyjnego wschodnio-galicyskiego z końcem roku 1889 wynosi 346.120 zł. 46 ct. Suma ta pozostała z końcem roku budżetowego 1889 w zapasie kasowym funduszu indemnizacyjnego wschodnio-galicyskiego.

Majątek funduszu indem. wschodnio-galicyskiego wynosił z końcem 1889 r. 471.870 zł. w. a. w obligacyach indemnizacyjnych policzonych w ich imiennej wartości, a 3 zł. 19 ct. w. a. w książeczce kasy oszczędności, razem: 471.873 zł. 19 ct. w. a. Ponieważ zaś majątek funduszu indem. wschod.-galic. wynosił z końcem roku 1888, 745.615 zł. 50 ct. w. a. w obligacyach indemnizacyjnych policzonych w ich imiennej wartości, a 3 zł. 19 ct. w. a. w książeczce kasy oszczędności, razem 745.618 zł. 69 ct. w. a., przeto zmniejszył się o 273.745 zł. 50 ct. w. a., a to z następujących powodów:

Po 1-sze z zapasu obligacyj będących własnością tegoż funduszu wylosowano obligacyj w r. 1889 za 35.050 zł. m. k. czyli za 36.802 zł. 50 ct. w. a.; obligacye wylosowane zrealizowano, a gotówkę za te wylosowane obligacye wzięto w poczet dochodów roku 1889 i użyto na pokrycie wydatków tegoż roku;

Po 2-gie sprzedano z zapasu obligacyj będących własnością funduszu obligacyj za 240.660 zł. m. k. czyli za 252.693 zł. w. a. licząc je w ich imiennej wartości, a gotówkę wziętą za sprzedaż tych obligacyj zapisano w poczet dochodów i użyto dla pokrycia przewyżki wydatków rzeczywistych nad rzeczywiste dochody tegoż roku, jak to wykazaliśmy powyżej. Przeto wylosowano i sprzedano obligacyj z majątku funduszu za 289.495 zł. 50 ct. w. a. licząc je w ich imiennej wartości. Lecz gdy przy końcu roku była znów niewielka przewyżka dochodów nad wydatki, przewyżki tej w sumie 15.600 zł. w. a. użyto na zakupienie obligacyj indem. i obligacye te brzmiące na 15.750 zł. w. a. licząc je w ich imiennej wartości, przeniesiono do majątku funduszu. Przeto majątek zmniejszył się tylko o sumę wyżej wskazaną 273.745 zł. 50 ct. w. a.

Aktywa czyli stan czynny funduszu indemnizacyjnego wschod galic. wynosił z końcem roku budżetowego 1889: 1,789.549 zł. 45 ct. w. a. Ponieważ zaś aktywa tegoż funduszu wynosiły z końcem roku budżetowego 1888: 1,973.324 zł. 92 ct. w. a. przeto zmniejszyły się w ciągu 1889 roku o 183.775 zł. 47 ct. w. a. Głównym powodem zmniejszenia się ogółu aktywów w ciągu 1889 roku było właśnie wyżej wskazane zmniejszenie się ważnej pozycji stanu czynnego t. j. majątku funduszu o 273.745 zł. 50 ct. w. a.; przeto zmniejszenie z tego powodu ogółu aktywów byłoby nawet znaczniejsze, gdyby równocześnie nie wzrosło inne wielkie aktywum, t. j. zaległość dodatku indemnizacyjnego u podatujących w wschodniej części Galicji, a która to zaległość dodatku indem. z końcem roku budżetowego 1888 wynosiła 828.563 zł. 95 ct. w. a. zaś z końcem roku 1889 wzrosła do 937.200 zł. 21 ct. w. a. Trzecie ważne aktywum t. j. pozostałość z rachunków lat dawniejszych, która z końcem roku budżetowego 1888 wynosiła 368.614 zł. 91 ct. w. a. zmniejszyła się w ciągu roku 1889 o 22.494 zł. 46 ct. w. a. i wynosiła z końcem roku budżetowego 1889: 346.120 zł. 45 ct. w. a.

Stan bierny funduszu indem. wschod. galic. wynosił z końcem roku budżetowego 1889 sumę 24,745.360 zł. 13 ct. w. a. Ponieważ zaś z końcem roku budżetowego 1888 passywa tegoż funduszu wynosiły 27,057.105 zł. 80 ct. w. a. przeto zmniejszyły się o 2,311.745 zł. 67 ct. w. a. Głównymi powodami zmniejszenia się istotnych passywów jest:

Po 1-sze, coroczne zmniejszanie się ilości obligacyj pozostających do losowania i umarzania;

Po 2-gie, zmniejszenie się ilości kuponów zapadłych i nieprzedawnionych a nieprzedłożonych jeszcze do wypłaty. Obligacyj indem. wschodnio-galicjijskich pozostających jeszcze do losowania było z końcem roku budżetowego 1889 za 23,805.841 zł. 50 ct. w. a. Ponieważ zaś z końcem roku budżetowego 1888 było obligacyj przypadających jeszcze do losowania za 26,107.861 zł. 50 ct., przeto ilość obligacyj pozostających jeszcze do losowania do 1898 roku zmniejszyła się o 2,302,020 zł. w. a. Należytość za obligacje wylosowane a nieprzedłożone jeszcze do wypłaty wynosiła z końcem roku 1889: 336.000 zł. w. a., przeto wzrosła o 26.365 zł. 50 ct. w. a., gdyż z końcem roku budżetowego 1888 wynosiła 309.634 zł. 50 ct. w. a. Należytość za kupony zapadłe i nieprzedawnione a nieprzedłożone jeszcze do wypłaty, wynosiła z końcem roku budżetowego 1889: 591,869 zł. 24 ct. w. a., ponieważ zaś z końcem roku budżetowego 1888 kuponów takich było za 625.817 zł. 69 ct. w. a. przeto passywum to zmniejszyło się o 33.948 zł. 45 ct. w. a.

Ponieważ c. k. Rząd przedłożył Wys. Sejmowi zamknięcie rachunków funduszy indemnizacyjnych przed podpisaniem umowy regulującej stosunki skarbu państwa do funduszy indemnizacyjnych galicyjskich i wykreślającej stanowczo pretensje tegoż skarbu do zwrotu zaliczek i zasiłków wypłaconych tymże funduszom indemnizacyjnym przez skarb państwa od 1854 roku, przeto w poczet passywów funduszu indemnizacyjnego wschodnio galicyjskiego, oprócz pozycji passywów istotnych, któreśmy wyżej wymienili i które wynosiły z końcem roku 1889 sumę 24,745.360 zł. 13 ct. w. a., wpisał jeszcze wielką sumę 53,711.917 zł. w. a. o której zwrot rościł sobie pretensję skarb państwa do funduszu indemnizacyjnego wschodnio galicyjskiego z powodu zaliczek dawanych temuż funduszowi do 1858 roku i zasiłków płaconych corocznie od 1858 r. do końca r. 1889 włącznie. (Nawiasowo tu dodamy, że w stan bierny funduszu indemnizacyjnego zachodnio galicyjskiego wpisane passywum na podstawie takich samych roszczeń skarbu państwa do zwrotu zaliczek i zasiłków, wynosiło z końcem roku budżetowego 1889: 39,835.643 zł. 54 ct. w. a., przeto cała pretensja skarbu państwa do obu funduszy indemnizacyjnych galicyjskich wynosiła z końcem roku budżetowego 1889: 93,547.560 zł. 54 ct. w. a. Widzimy więc, że suma, do której zwrotu przez fundusze indemnizacyjne galicyjskie skarb państwa rościł sobie prawo, wynosząca 75,172.560 zł. w. a. z końcem 1882 roku, to jest w chwili gdy Sejm uchwałił projekt umowy w sprawie indem., wzrosła do końca 1889 roku do 93,547.560 zł. 54 ct. w. a.

Zaś na mocy ugody przyjęty ostatecznie przez Radę państwa w r. b. powinny fundusze indemnizacyjne wschodnio galicyjski i zachodnio galicyjski zamiast tej pretendowanej sumy 93,547.560 zł. zwrócić skarbowi państwa po 1898 roku 3,850.000 zł. w. a. w ciągu lat sześciu). Wysoki Sejm nie uznawał nigdy pretensyi skarbu państwa do zwrotu tej sumy i zastrzeżenie to corocznie powtarzał, ugoda zaś regulująca stosunek skarbu państwa do funduszy indemnizacyjnych galicyjskich uchwalona przez Sejm 20. października 1882 a przyjęta przez Radę państwa w maju 1890 roku, wykreśliła całkiem tę nieuzasadnioną pretensyę skarbu państwa.

Przechodzimy teraz do zdania sprawy z przedłożonego przez rząd zamknięcia rachunków z dochodów i wydatków funduszu indem. *zachodnio galicyjskiego* za rok 1889.

Ogół rzeczywistych wydatków tego funduszu w 1889 roku wynosił 2,071.156 zł. 48 ct. w. a.; ponieważ zaś wszystkie wydatki tegoż funduszu preliminowane w budżecie na r. 1889 wynosiły 2,067.594 zł. w. a., przeto wydano rzeczywiście więcej niż preliminowano o 3.562 zł. 48 ct. w. a. Jednak we wszystkich prawie rubrykach objętych budżetem na r. 1889. wydano istotnie mniej niż oznaczono w tym budżecie; ale ponieważ po pokryciu wszystkich wydatków miano nadwyżkę dochodów, przeto za tę nadwyżkę dochodów zakupiono obligacyj indemnizacyjnych na własność funduszu za 83.224 zł. 58 ct. w. a. gotówką i te obligacye zakupione przeniesiono do majątku funduszu, wpisawszy, jak słusznie, w poczet wydatków 1889 r. kwotę wydaną z dochodów bieżących na zakupno obligacyj przeniesionych do majątku funduszowego. Roztrząsając zaraz niżej szczegółowo pozycyę wydatków, wykażemy powody dla których wydano rzeczywiście mniej niż obliczono w budżecie we wszystkich ważniejszych rubrykach wydatków.

I tak po 1-sze, na koszta zarządu wydano 7.321 zł. 36 ct. w. a. zaś preliminowano 7.681 zł. w. a., przeto wydano mniej o 359 zł. 64 ct. w. a. w skutek zaoszczędzeń przez interkalarye. Po 2-gie na zapłatę za obligacye wylosowane i płatne w 1889 roku preliminowano 1,285.200 zł. w. a., sumę równą należności za obligacye przypadające do losowania i wypłaty w r. z., zaś wypłacono tylko 1,228.878 zł. w. a. za wszystkie obligacye przedłożone do wypłaty w ciągu r. z. a wylosowane w owym roku i w latach poprzednich, więc mniej o 56.322 zł. w. a. niż preliminowano, gdyż nie przedłożono do wypłaty wielu obligacyj wylosowanych w 1889 roku. Po 3-cie na zapłatę za kupony preliminowano 774.263 zł. w. a. sumę równą należności za kupony zapadające w 1889 roku; zaś wypłacono za kupony 750.440 zł. 57 ct. w. a., mniej o 23.822 zł. 43 ct. w. a. gdyż tylko za sumę wyżej wymienioną przedłożono do wypłaty kuponów tak zapadłych w pięciu latach poprzednich jako też zapadłych w roku 1889. Po 4-te na rozmaite drobne nieprzewidziane wydatki preliminowano 100 zł. w. a. a wydano tylko 14 zł. 40 ct. w. a.

Wydano istotnie więcej niż preliminowano tylko na zaliczki zwrotne ale nie zwrócone w ciągu roku budżetowego; gdyż ten wydatek preliminowano na 350 zł. w. a., wydano zaś 1077 zł. 57 ct. w. a. Albowiem niektóre urzędy podatkowe wypłaciły przez pomyłkę przedłożone im kupony przedawnione, a gdy władza kontrolująca, kupony te urzędowi podatkowemu zwróciła, zapisawszy mylny wydatek jako zaliczkę zwrotną przez te urzędy podatkowe, w istocie zaś przez składających kupony przedawnione; lecz urzędy podatkowe nie zwróciły jeszcze przed końcem roku budżetowego tych zaliczek. Wreszcie wydano wspomniane wyżej 83.224 zł. 58 ct. w. a. dla zakupienia obligacyj na własność funduszu; zaś na ten cel nic w budżecie nie wyznaczono, bo nie można było przewidzieć, iż dochody rzeczywiste będą większe niż wydatki rzeczywiste zwyczajne i będzie można przewyżki dochodów użyć na zakupno obligacyj.

Wszystkie dochody rzeczywiste funduszu indemnizacyjnego zachodnio galicyjskiego w 1887. roku przyniosły 2,038.818 zł. 86 ct. w. a.; gdy zaś wszystkie dochody obrachowane w budżecie na ów rok miały przynieść 2,067.957 zł. w. a.; przeto dochody przyniosły rzeczy-

wiście mniej o 29.138 zł. 14 ct. w. a. niż prelinowano. Głównym powodem tego rezultatu było, iż dochód z odsetek od własnych obligacyj t. j. wartość kuponów od nich w kwocie 29.313 zł. w. a. zamieszczono, odpowiednio zasadam budżetowym, w dziale dochodów, gdyż w dziale wydatków zamieszczono całą należytość za wszystkie kupony zapadające w 1889 roku. Drugim powodem, iż ogół dochodów prelinowanych na rok 1889 był większy od pobranego rzeczywistości, było to, iż w budżecie na rok 1889 prelinowano sprzedaż części obligacyj będących własnością funduszu, za sumę 55.000 zł. w. a. dla pokrycia wydatków w owym roku; zaś rzeczywistości sprzedano tych obligacyj mniej niż prelinowano, bo tylko za kwotę 44.772 zł. 52 ct. w. a., przeto mniej o 10.227 zł. 48 ct. w. a. Po trzecie, z pomiędzy obligacyj indemnizacyjnych będących własnością funduszu, wylosowano w 1889 roku za sumę 31.500 zł. w. a. i te wylosowane obligacje zrealizowano, zaś w budżecie obliczono przybliżenie dochód z tego źródła zależnego od losu na 34.278 zł. w. a., przeto dochód rzeczywisty w tej rubryce był mniejszy od prelinowanego o 2.778 zł. w. a. Wreszcie z zwrotu zaliczek dochód istotny był mniejszy o 422 zł. 07 ct. w. a. niż prelinowano, a to z powodu, iż nie wszystkie zaliczki, których zwrot przypadał w roku 1889 zwrócono do końca tegoż roku.

Z czterech wyżej wskazanych powodów ogół dochodów rzeczywistych w r. 1889 byłby mniejszy od ogółu prelinowanych w budżecie o 42.740 zł. 55 ct. Lecz ponieważ inne rubryki dochodów przyniosły więcej niż prelinowano, przeto ogół dochodów rzeczywistych był mniejszy od obliczonych w budżecie tylko o 29.138 zł. w. a. jak wyżej wykazano. I tak: wpłata na kapitały przyniosła istotnie 2.024 zł. w. a. zaś dochód z tego źródła prelinowano na 927 zł. w. a. odpowiednio należytości za ów rok, przeto wpłynęło istotnie więcej o 1.097 zł. w. a. z powodu ściągnięcia zaległości z lat dawniejszych. Z tego także powodu wpłata na renty przyniosła 449 zł. 79 ct. w. a. więcej o 277 zł. 79 ct. w. a. niż prelinowano ten dochód w kwocie 172 zł. Odsetki za zwłokę i inne dochody od „stron obowiązanych“ przyniosły rzeczywistości 5.636 zł. 32 ct. w. a. więcej o 1.249 zł. 32 ct. w. a. niż prelinowano dochód ów w kwocie 4.387 zł. a to z powodu, iż przy wypłacie za obligacje wylosowane i do wypłaty przedstawione zwrócili właściciele obligacyj większą kwotę za brakujące kupony niż na podstawie przecięcia obliczono w budżecie i że ściągnięto więcej odsetek za zwłokę w spłacie kapitałów przez strony obowiązane. Dochód z dodatku indemnizacyjnego pobieranego w wysokości 27 centów do każdego złotego całej należytości podatków bezpośrednich przyniósł rzeczywistości z zachodniej części Galicyi dla funduszu indemn. zach. galic. 759.493 zł. 88 ct. w. a., więcej o 10.952 zł. 88 ct. w. a. niż dochód ten obliczono w budżecie na r. 1889 na podstawie sprawdzonej należytości podatków na rok 1888. Ta przewyżka dochodu rzeczywistego z dodatku indemnizacyjnego spowodowaną została: po pierwsze, ściągnięciem większej ilości zaległego dodatku z lat dawniejszych niż zaległo z bieżącej za rok 1889 należytości tegoż dodatku, wskutek czego ogólna zaległość dodatku indem. w zachodniej części Galicyi, wynosząca z końcem roku budżetowego 1888, 109.145 zł. 13 ct. w. a. zmniejszyła się z końcem roku budżetowego 1889 na 103.454 zł. 37 ct. w. a. t. j. zmniejszyła się o 5.690 zł. 76 ct. w. a.; po drugie z powodu, że sprawdzona należytość podatków bezpośrednich była w zachodniej części Galicyi w 1889 roku większą niż w 1888 roku, na podstawie której obliczono przybliżenie w budżecie należytość dodatku indemnizacyjnego na rok 1889; w następstwie tego wzrostu podatków w zachodniej części Galicyi, należytość dodatku indemn. z tej części kraju obliczona w budżecie na r. 1889 na kwotę 748.541 zł. w. a., wynosiła rzeczywistości w owym roku 758.828 zł. 82 ct. w. a. więcej o 10.287 zł. 82 ct. w. a. Lecz dodać należy, że znów z tej rzeczywistej należytości dodatku część zaległa u podatkujących.

Nadmienić wreszcie należy, iż do ogółu dochodów rzeczywistych w 1889. roku wpłynęła odebrana z Kasy oszczędności wkładka 24 zł. 58 ct. w. a. a tego dochodu nie prelinowano w budżecie. Zasiłek ze skarbu państwa dla funduszu indemn. zach. galic. prelinowany na r. 1889 w sumie 1,194.892 zł. w. a. wpłynął w tej samej sumie t. j. całą subwencją ze skarbu państwa

wynoszącą 2,625.000 zł. w. a. dla obu funduszków indem. galicyjskich, rozdzielono istotnie między te dwa fundusze w tym samym stosunku jak oznaczono w budżecie.

Porównawszy ogół dochodów rzeczywistych funduszu indem. zach. galic w 1889 roku wynoszący 2,038.818 zł. 86 ct. w. a. z ogółem rzeczywistych wydatków w tymże roku, wynoszących 2,071.156 zł. 48 ct. w. a. okazuje się przewyżka wydatków rzeczywistych nad rzeczywiste dochody w kwocie 32.337 zł. 62 ct. w. a.

Jednak gdy do ogółu dochodów rzeczywistych za rok 1889 wynoszących 2,038.818 zł. 86 ct. w. a. dodamy pozostałość z rachunków z lat dawniejszych znajdującą się w zapasie kasowym tegoż funduszu, wynoszącą z końcem roku budżetowego 1888 103.224 „ 65 „ „ „ przeto ogół dochodów rzeczywistych za r. 1889 wraz z tą pozostałością z rachunków będącą w zapasie kasowym, wynosił 2,142.043 zł. 51 ct. w. a. A ponieważ wydano rzeczywiście w 1889. roku 2,071.156 „ 48 „ „ „ przeto pozostałość z rachunków z końcem r. 1889 wynosiła 70.887 zł. 03 ct. w. a. i była w zapasie kasowym funduszu.

Majątek funduszu indemnizacyjnego zachodnio galicyjskiego wynosił z końcem roku budżetowego 1889, 598.728 zł. 07 ct. w. a., mianowicie w obligacjach indemnizacyjnych policzonych w ich imiennej wartości było 570.200 zł. m. k. czyli 598.710 zł. w. a., zaś w książeczce kasy oszczędności 18 zł. 07 ct. w. a. A ponieważ majątek funduszu tego z końcem roku budżetowego 1888 wynosił 591.168 zł. 07 ct. w. a., mianowicie w obligacjach indemnizacyjnych według ich imiennej wartości 591.150 zł. w. a. a w książeczce kasy oszczędności 18 zł. 07 ct. w. a. przeto zwiększył się o 7.560 zł. w. a. W ciągu 1889 roku z obligacyj będących własnością funduszu wylosowano i zrealizowano obligacyj indemnizacyjnych brzmiących na sumę 31.500 zł. w. a., sprzedano obligacyj brzmiących na sumę 44.940 zł. w. a. licząc je w ich imiennej wartości, przeto razem wzięto z majątku obligacyj indemnizacyjnych brzmiących na sumę 76.440 zł. w. a. natomiast z dochodów bieżących zakupiono za sumę 83.224 zł. 58 ct. w. a. obligacyj indemnizacyjnych brzmiących na sumę 84.000 zł. w. a. i obligacje te przeniesiono do majątku funduszowego.

Aktywa funduszu indemnizacyjnego wschodnio galicyjskiego wynosiły z końcem roku 1889, 782.926 zł. 05 ct. w. a., ponieważ zaś ogół aktywów tegoż funduszu z końcem 1888 r. wynosił 814.784 zł. 36 ct. w. a., przeto zmniejszył się o 31.858 zł. 31 ct. w. a. Albowiem chociaż wzrosło nieco, jak wskazaliśmy, jedno ważne aktywum t. j. majątek funduszu, jednak zmniejszyły się dwa znaczne aktywa, mianowicie: zaległość dodatku indemnizacyjnego u podatujących i pozostałość z rachunków będąca w zapasie kasowym z powodów które już przytoczyliśmy wyżej podając zarazem kwotę tych aktywów. Wskutek ściągnięcia zaległości zmniejszyło się także trzecie aktywum t. j. „wpłata na kapitały od obowiązanym“, która z końcem roku 1889 wynosiła 5 297 zł. w. a. zaś zaległe odsetki za zwłokę i inne drobne dochody 2 524 zł. w. a.

Stan bierny funduszu indemnizacyjnego zachodnio galicyjskiego z końcem roku budżetowego 1889 wynosił 14,737.673 zł. 14 ct. w. a. a ponieważ z końcem 1888 roku wynosił 15,991.164 zł. 53 ct. w. a., przeto zmniejszył się o 1,253.491 zł. 39 ct. w. a. a to głównie z powodu że przez losowanie i spłatę obligacyj zmniejsza się najważniejsza pozycja stanu biernego t. j. należność za obligacje indemnizacyjne zachodnio galicyjskie pozostające jeszcze do losowania i do wypłaty. Obligacyj indemnizacyjnych zachodnio galicyjskich, które mają być losowane i wypłacane do 1898 roku, pozostawało z końcem roku 1889 za 14,200.179 zł. w. a. Prócz tego głównego pasywu należało się w końcu roku 1889 za obligacje indemnizacyjne już wylosowane w latach poprzednich lecz dotąd nie przedłożone do wypłaty 246.046 zł. 50 ct. w. a.; za kupony już zapadłe nieprzedawnione a nieprzedłożone jeszcze do

wypłaty 287.900 zł. 14 ct. w. a. Nadmienić tu należy że częśćka tych dwóch pasywów nie jest realna, gdyż zapewne zaginęła część obligacyj wylosowanych i kuponów zapadłych a nieprzełożonych do wypłaty.

W przedłożonem przez rząd Sejmowi zamknięciu rachunków wpisano jeszcze w poczet pasywów funduszu indemnizacyjnego zachodnio galicyjskiego wielką sumę 39,835.643 zł. 54 ct. w. a., którą to sumę wynosiły z końcem roku 1889 nieuzasadnione pretensye skarbu państwa do funduszu indemnizacyjnego zachodnio galicyjskiego, a które to pretensye usunięte zostały stanowczo i ostatecznie ugodą między krajem naszym a państwem, przyjętą wreszcie przez państwo mocą ustawy z 5. czerwca 1890 roku. Pretensyi tej nie wliczał Sejm nigdy w poczet rzeczywistych pasywów funduszu, przeto tem mniej nie zapisujemy jej wcale i teraz w poczet pasywów po ugodzie która roszczenia te zupełnie zniosła.

Przystępujemy wreszcie do zdania sprawy z zamknięcia rachunków z wydatków i dochodów funduszu indemnizacyjnego *krakowskiego* za rok 1889.

Wszystkie wydatki rzeczywiste tegoż funduszu w 1889 roku wynosiły 177.302 zł. 78 ct. w. a., bo w poczet wydatków rzeczywistych nie liczymy kwoty 4.667 zł. 57 ct. w. a., którą, jako nadwyżkę dochodów funduszu, wydano wprawdzie z kasy funduszu, ale jako własność tego funduszu złożono ją w Banku krajowym na procent; kwotę tę doliczymy do pozostałości z rachunków z końcem roku 1889. Ponieważ ogół wydatków tegoż funduszu przewidzianych w budżecie na rok 1889, wynosił 182.783 zł. w. a., przeto wydano mniej niż preliminowano w budżecie o 5.480 zł. 22 ct. w. a. Mianowicie wydano rzeczywiście mniej niż preliminowano w budżecie: po 1sze na spłatę kapitałów, to jest na zapłatę za obligacje wylosowane i przedłożone do wypłaty w ciągu 1889 roku, o 725 zł. w. a., albowiem na wydatek ten preliminowano 128.100 zł. w. a., wydano zaś rzeczywiście 123.375 zł. w. a. gdyż tyle tylko obligacyj przedłożono do wypłaty w ciągu 1889 r. Po 2gie na wypłatę za kupony preliminowano 54.008 zł. w. a. sumę równą wartości wszystkich kuponów mających zapaść w 1889 roku, wypłacono istotnie 53.301 zł. 51 ct. w. a. mniej o 706 zł. 49 ct. w. a. z powodów wskazanych przy tejże pozycji funduszy indemnizacyjnych galicyjskich. Po 3cie na rozmaite wydatki preliminowano 50 zł. w. a. a nic nie wydano, bo nie było żadnych wydatków przypadkowych. Po 5te na zaliczki zwrotne preliminowano 50 zł. w. a. a nic w tej pozycji nie wydano. Natomiast wydano nieco więcej na zarząd funduszem, bo preliminowano 575 zł. w. a. wydano zaś 626 zł. 28 ct. w. a. przeto wydano więcej o 51 zł. 28 ct. w. a. a to z powodów: po 1sze, że przy układaniu budżetu, Sejm zmniejszając całą sumę 25.546 zł. w. a. preliminowaną przez rząd na koszt zarządu wszystkimi trzema funduszami, skreślił z wydatku na zarząd funduszem *krakowskim* 76 zł. w. a., zaś w stosunku, w którym ten wydatek na zarząd rozdzielany bywa między wszystkie trzy fundusze, należało skreślić tylko z kosztów zarządu funduszem *krakowskim* $\frac{1}{35}$ część sumy skreślonej a przeto 31 zł. 13 ct. w. a.; po 2ie iż trzeba było wypłacić więcej kosztów podróży w sprawach serwitutowych niż obliczono przy układaniu budżetu.

Ogół dochodów rzeczywistych funduszu *krakowskiego* w 1889 roku wynosił 204.550 zł. 79 ct. w. a. Ponieważ zaś wszystkie dochody preliminowane w budżecie na ów rok wynosiły 182.859 zł. w. a., przeto dochody rzeczywiste przyniosły więcej niż preliminowano o 21.691 zł. 79 ct. w. a. Mianowicie: 1. dodatek indemnizacyjny pobierany w *Krakowskim* w 1889 roku w wysokości 16 centów do każdego złotego całej należności podatków bezpośrednich, przyniósł rzeczywiście dochodu 153.144 zł. 58 ct. w. a.; ponieważ zaś dochód z dodatku *indem. obrachowano* w budżecie na r. 1889 na podstawie podatków należnych w 1888 roku, na sumę 125.756 zł. w. a., przeto przyniósł istotnie więcej o 27.388 zł. 58 ct. Przyniósł zaś rzeczy-

wiecie więcej z powodów: po 1-sze ponieważ podatki bezpośrednie w Krakowskim, w stosunku których pobierano dodatek indemnizacyjny, wymierzone i pobierane były w 1889 roku wyżej niżli w 1888, tak iż gdy dochód z dodatku indemnizacyjnego obliczony w budżecie na rok 1889. na podstawie należności podatków bezpośrednich w Krakowskim w 1888 roku, miał wynosić 125.756 zł. w. a., zaś istotna należność dodatku indemnizacyjnego wymierzona rzeczywiście w 1889 roku na podstawie należności podatków bezpośrednich w tymże roku, wynosiła 143.085 zł. 46 ct. w. a.; po 2-ie ponieważ w ciągu 1889 roku ściągnięto więcej zaległości dodatku indemnizacyjnego z lat dawniejszych, niżli zaległo z bieżącej należności tegoż dodatku, wskutek czego ogólna zaległość dodatku się zmniejszyła, bo gdy z końcem roku budżetowego 1888 wynosiła 41.241 zł. 76 ct. w. a., z końcem roku budżetowego 1889. wynosiła tylko 30.817 zł. w. a.

Dochód rzeczywisty był także znacznie większy od preliminowanego po II. z realizowania wylosowanych obligacyj będących własnością funduszu; gdyż obliczono go przybliżenie w budżecie na 1.100 zł. w. a. zaś z zapasu obligacyj będących własnością funduszu wylosowano w 1889 roku obligacyj za 10.150 zł. m. k. przeto za niezwykle wielką sumę w stosunku do całej ilości obligacyj będących własnością funduszu i za zrealizowanie tych wylosowanych obligacyj wpłynęło do dochodów 10.657 zł. 50 ct. w. a., przeto więcej o 9.557 zł. 50 ct. w. a. niż na podstawie przecięcia obliczono w budżecie. III. Z zapasu kasowego w gotówce, który w tym funduszu wynosił z końcem 1888 roku 34.721 zł. w. a., wpisano w budżecie na 1889 rok 12.694 zł. w poczet dochodów owego roku przeznaczając tę kwotę na pokrycie wydatków; w istocie zaś gdy z początkiem roku nie wpływały dochody z innych źródeł, cały zapas kasowy 34.721 zł. w. a. wzięto w poczet dochodów i użyto dla pokrycia wydatków, przeto ten dochód rzeczywisty był większy od preliminowanego o 22.027 zł. w. a. Nadmienić tu winniśmy, że gdy w ciągu roku 1889 wpłynęły dochody z dodatku indemnizacyjnego i z innych źródeł, utworzył się znów znaczny zapas kasowy, i z końcem roku budżetowego pozostał w sumie 22.580 zł. 43 ct. w. a., zaś ten zapas kasowy wykazano jako pozostałość z rachunków z końcem roku 1889. IV. Dochód rzeczywisty był większy od preliminowanego z odsetek za zwłokę w wpłacie kapitałów i z innych dochodów od „obowiązanych“. Strony obowiązane zapłaciły w ogóle w ciągu 1889 roku 858 zł. 33 ct. w. a., a dochód ten był preliminowany w kwocie 374 zł. Powodem większego dochodu rzeczywistego niż preliminowanego, była spłata zaległości z lat poprzednich i większy dochód z taks za przepisanie obligacyj indemnizacyjnych.

Dochody rzeczywiste z tych czterech źródeł przewyższyłyby znacznie więcej preliminarz dochodów na rok 1889, niż wykazaliśmy wyżej porównując ogół dochodów rzeczywistych z ogółem dochodów preliminowanych, gdyby istotnie sięgnięto do piątego źródła dochodów przyzwolonego w budżecie, to jest, gdyby dla pokrycia wydatków sprzedano część obligacyj będących własnością funduszu, które budżet pozwalał wziąć z majątku funduszowego i sprzedać za sumę 35.000 zł. w. a. i sumę tę wstawiał w piątej pozycji działu dochodów bieżących na rok 1889. Ponieważ jednak inne źródła dochodów, mianowicie dodatek indemnizacyjny, przyniosły większą kwotę niż preliminowano, nie było potrzeby i nie sięgnięto wcale do majątku funduszu dla pokrycia wydatków w roku 1889. Także odsetki od obligacyj stanowiących majątek funduszu, nie przyniosły całego preliminowanego dochodu, albowiem fundusz zrealizował zapadłe kupony tylko od galicyjskich obligacyj będących jego własnością, ale od obligacyj indem. krakowskich nie wypłacił kuponów sam sobie, lecz jak zwykle zniszczył te kupony, zaś dla porządku budżetowego w dziale dochodów zamieszczono sumę 7.900 zł. w. a. równą wartości kuponów zapadających w 1889 roku od obligacyj będących własnością funduszu, gdyż w dział wydatków wstawiono sumę wartości kuponów od wszystkich obligacyj.

Ponieważ rzeczywiste wydatki funduszu indemnizacyjnego krakowskiego wynosiły w 1889 roku 177.302 zł. 78 ct. w. a., zaś wszystkie rzeczywiste dochody przyniosły w tymże roku 204.550 zł. 79 ct. w. a.; przeto pozostałość z rachunków z końcem roku budżetowego

1889 wynosiła 27.248 zł. 01 ct. w. a., z której to sumy 4.667 zł. 57 ct. w. a. umieszczono w banku krajowym na procent, zaś 22.580 zł. 44 ct. w. a. pozostało jako zapas kasowy funduszu.

Majątek funduszu indem. krakowskiego wynosił z końcem roku 1889: 112.654 zł. 50 ct. licząc obligacye indemnizacyjne, w których był złożony, w ich imiennej wartości. Ponieważ z końcem roku 1888 majątek tego funduszu wynosił 123.312 zł. w. a., licząc także obligacye w ich imiennej wartości, przeto zmniejszył się o 10.657 zł. 50 ct. w. a., a to z powodu, iż z pomiędzy obligacyj będących własnością funduszu wylosowano w 1889 roku obligacye na tę sumę, a wylosowane zrealizowano.

Aktywa funduszu indemnizacyjnego krakowskiego wynosiły z końcem roku budżetowego 1889: 185.514 zł. 54 ct. w. a., przeto zmniejszyły się o 27.807 zł. 96 ct. w. a., gdyż z końcem roku 1888 wynosił stan czynny 213.322 zł. 50 ct. w. a. Głównymi powodami zmniejszenia się stanu czynnego było zmniejszenie się trzech głównych aktywów: *a)* majątku funduszowego (z 123.312 zł. w. a. na 112.654 zł. w. a.); *b)* pozostałości z rachunków (z 34.721 zł. w. a. na 27.248 zł. w. a.); *c)* zaległości dodatku indemnizacyjnego u podatujących w Krakowskiem (z 41.241 zł. 76 ct. w. a. na 30.813 zł. w. a.).

Passywa funduszu indem. krakowskiego wynosiły z końcem 1889 roku: 1,114.312 zł. 73 ct. w. a.; ponieważ zaś z końcem 1888 roku stan bierny funduszu wynosił 1,239.268 zł. 76 ct. w. a., przeto passywa zmniejszyły się w ciągu 1889 roku o 124.956 zł. 03 ct. w. a. Mianowicie pozycye stanu biernego w tym funduszu były z końcem roku 1889 następujące: 1sze Obligacye indemnizacyjne krakowskie pozostające jeszcze do losowania wynosiły sumę 952.066 zł. 50 ct. w. a.; 2gie Obligacye już wylosowane do końca 1889 roku lecz nieprzedłożone do wypłaty: 36.907 zł. 50 ct. w. a.; 3cie kupony zapadłe i nieprzedawnione, a nie przedłożone jeszcze do wypłaty: 125.336 zł. 41 ct. w. a. (Nadmienimy tu nawiasowo, iż po 30. kwietnia 1890 roku, główna pozycya stanu biernego funduszu indemnizacyjnego krakowskiego, t. j. należność za obligacye pozostające do losowania, wynosiła już tylko 783.620 zł. m. k., chociaż według pierwotnego planu losowania miało jeszcze po 30. kwietnia 1890 roku pozostać obligacyj indem. krakowskich niewylosowanych za 1,288.000 zł. m. k.; pozostało zaś rzeczywiście mniej przeszło o pół miliona zł. m. k., gdyż fundusz indemnizacyjny krakowski — do którego skarb państwa nie rościł żadnych pretensyj, bo mu nie dawał nigdy żadnych zasiłków — mógł od 1858 roku za przewyżkę swoich dochodów bieżących, czerpanych prawie wyłącznie z dodatku indemnizacyjnego pobieranego w Krakowskiem, wykupywać krakowskie obligacye indemnizacyjne na swoją własność i takowe niszczyć.

Komisya budżetowa składa Wys. Sejmowi powyższe szczegółowe sprawozdanie o zamknięciu rachunków z dochodów i wydatków w 1889 roku wszystkich trzech funduszków indemnizacyjnych, którymi dotychczas c. k. rząd zarządza, oraz z stanu tych funduszków z końcem roku 1889.

Jednak komisya budżetowa zważywszy, że w przedłożonem przez c. k. Rząd zamknięciu rachunków za rok 1889 są zamieszczone w stanie biernym funduszków indemnizacyjnych wschodnio-galicyjskiego i zachodnio-galicyjskiego wielkie sumy powstałe z nieuzasadnionych pretensyj, które rości sobie skarb państwa do tych funduszków, pretensye których Wys. Sejm nigdy nie uznał i nie uznaje;

Zważywszy powtórę, że chociaż ugoda — mocą której uregulowany został stosunek skarbu państwa do funduszków indemnizacyjnych wschodnio-galicyjskiego i zachodnio-galicyjskiego i mocą której odstąpił skarb państwa od wyżej wspomnianych pretensyj nieuznanych nigdy przez kraj nasz, — została przyjętą przez Reprezentacyę państwa i przez Sejm, a c. k.

Rząd i Wydział krajowy otrzymali prawomocne upoważnienie do podpisania tej ugody, jednak ta ostatnia formalność jeszcze spełnioną nie została;

Zważywszy po trzecie, że Wys. Sejm nie załatwiał stanowczo zamknięć rachunków funduszów indemnizacyjnych także z powodu, iż te zamknięcia rachunkowe przedstawia c. k. Rząd Wys. Sejmowi dopiero od 1871 r., zaś poprzednich zamknięć rachunków indemnizacyjnych nie przedłożono Wys. Izbie i Sejm ich nie roztrząsał, przeto zamknięć rachunkowych później i teraz przedłożonych nie można należycie zbadać i stanowczo załatwić;

Z tych powodów komisya budżetowa wnosi:

Wysoki Sejm uchwalić raczy:

„Sejm wstrzymuje się od stanowczego załatwienia przedłożonego mu zamknięcia rachunków indemnizacyjnych Galicyi wschodniej, Galicyi zachodniej i W. Księstwa Krakowskiego za rok 1889, a przyjmuje tylko je do wiadomości z zastrzeżeniami uchwalonemi na poprzednich sesjach sejmowych.“

We Lwowie dnia 8. listopada 1890 r.

Przewodniczący:
Stanisław Badeni.

Sprawozdawca:
Leon Chrzanowski.